

شالوده آمایش سرزمین

www.ketab.ir

تألیف : دکتر مجید مخلدوم

انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۲۲۰۳

شماره مسلسل ۷۰۸۶

مقدم فرخنده . مجید. ۱۳۲۴ -
 شالوده آمایش سرزمین / تألیف مجید مخدوم - [ویرایش ۲] - تهران. دانشگاه تهران.
 مؤسسه انتشارات: ۱۳۸۰
 ح. ۲۸۹ م. ۱: مصور نقشه. جدول. نمودار. (انتشارات دانشگاه تهران: شماره ۲۲۰۳).
 ISBN 978-964-03-4025-7

چاپ دوازدهم
 فهرست نویسی بر اساس اطلاع فیبا. (فهرست نویسی پیش از انتشار).
 ص.ع. به انگلیسی: M. F. Makhdoum, Fundamental of Land Use Planning.

واژه نامه. کتابنامه ص. [۲۲۶] - ۲۷۱.
 ۱. عمران منطقه ای - - ۱. زمینداری کشاورزی - - برنامه ریزی. ۳. سیاست محیط
 زیست. ۴. منابع طبیعی - - ارزشیابی ۵ - - م. شناسی - - تأثیر بر محیط زیست. الف. دانشگاه
 تهران. مؤسسه انتشارات. ب. عنوان.
 ۳ م ۹ الف. HT ۳۹۵
 شماره کتابشناسی ملی
 ۳۰۷/۱۲۰۹۵۵
 ۱۳۹۰
 شماره ۷۷-۴۱۰۵ م

عنوان: شالوده آمایش سرزمین

تألیف: دکتر مجید مخدوم

نوبت چاپ: دوازدهم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۳-۴۰۲۵-۷

ISBN:978-964-03-4025-7

9 789640 340257

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۶۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - سایت: www.press.ut.ac.ir

بخش و فروش: تلفنکس ۸۸۰۱۲۰۷۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	بخش اول
۳	فصل اول
۳	مقدمه
۴	۱-۱- وجودی منابع کره زمین
۶	۱-۲- مشکلات محیط زیست
۱۵	۱-۳- پیدایش آمازون سرزمین
۲۵	فصل دوم
۲۵	درآمدی بر ارزیابی توان اکولوژیکی محیط زیست
۲۶	۲-۱- نقش انسان در ارزیابی
۲۹	۲-۲- نظم و بی‌نظمی در سرزمین
۲۹	۲-۳- ارزیابی محیط
۳۱	فصل سوم
۳۱	فرایند ارزیابی توان اکولوژیکی محیط زیست
۳۲	۳-۱- فرایند ارزیابی توان اکولوژیکی محیط زیست
۳۵	۱- منابع فیزیکی
۳۷	۲- منابع زیستی
۳۹	فصل چهارم
۳۹	روشهای شناسایی منابع
۳۹	۴-۱- آماربرداری و نمونه‌برداری
۴۱	۴-۲- تفسیر عکسهای هوایی و ماهواره‌ای

صفحه	عنوان
۴۶	کاربردهای کامپیوتر
۴۹	۴-۴- نظام اطلاعاتی جغرافیایی GIS
۵۳	فصل پنجم
۵۳	روشهای تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی منابع
۵۶	۵-۱- گروه اول
۵۷	۵-۲- گروه دوم
۶۱	۵-۳- گروه سوم
۶۳	۵-۴- Landscape Unit
۶۳	۵-۵- Land Region
۶۳	۵-۶- روش شبکه‌ها
۶۵	۵-۷- روشهای متناهی
۷۱	فصل ششم
۷۱	روشهای ارزیابی توان اکولوژیکی محیط زیست
۷۴	۶-۱- روشهای ارزیابی یک عامله
۷۶	۶-۲- روشهای ارزیابی دو عامله
۸۳	۶-۳- روشهای ارزیابی چند عامله
۸۹	بخش دوم
۹۱	فصل هفتم
۹۱	درآمدی بر استفاده از سرزمین در ایران
۱۰۳	فصل هشتم
۱۰۳	چگونگی شناسایی منابع اکولوژیکی
۱۰۷	فصل نهم
۱۰۷	چگونگی نقشه‌سازی واحدهای شکل زمین

صفحه	عنوان
۱۰۹	۹-۱- روش تهیه نقشه طبقات شیب
۱۱۲	۹-۲- روش تهیه نقشه طبقات ارتفاع از سطح دریا
۱۱۷	۹-۳- روش تهیه نقشه جهت‌های جغرافیایی
۱۲۱	۹-۴- روش تهیه نقشه واحدهای شکل زمین
۱۳۱	فصل دهم
۱۳۱	چگونگی شناسایی سنگها، خاکها و رستنها
۱۳۲	۱۰-۱- روش تهیه نقشه خاک
۱۳۴	۱۰-۲- شناسایی رستنها
۱۳۷	فصل یازدهم
۱۳۷	مدل‌های سنگها، خاکها، احتمال فرسایش
۱۳۷	و توان سنگها و خاکها برای توسعه
۱۳۸	۱۱-۱- مدل گروه اول
۱۴۰	۱۱-۲- مدل گروه دوم
۱۶۵	۱۱-۳- مدل گروه سوم
۱۶۹	فصل دوازدهم
۱۶۹	چگونگی تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی داده‌ها
۱۶۹	۱۲-۱ روش تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی داده‌ها در ایران
۱۷۱	۱۲-۲ روش عملی تهیه نقشه یگانهای زیست محیطی
۱۸۳	فصل سیزدهم
۱۸۳	چگونگی ارزیابی توان اکولوژیکی محیط زیست
۱۸۳	ارزیابی و طبقه‌بندی سرزمین
۱۸۵	۱۳-۱- مدل اکولوژیکی کاربری جنگلداری
۱۸۹	۱۳-۲- مدل اکولوژیکی کاربری‌های کشاورزی و مرتعداری
۱۹۶	۱۳-۳- مدل اکولوژیکی آبرزی پروری

صفحه	عنوان
۱۹۷	۱۳-۴- مدل اکولوژیکی حفاظت محیط زیست
۲۰۰	۱۳-۵- مدل اکولوژیکی توریسم
۲۰۱	۱۳-۵-۱- مدل اکولوژیکی تفرج متمرکز
۲۰۲	۱۳-۵-۲- تفرج گسترده
۲۰۳	۱۳-۶- مدل اکولوژیکی توسعه شهری، روستایی و صنعتی
۲۰۷	۱۳-۷- چگونگی ارزیابی
۲۰۹	۱۳-۷-۱- نقشه سازی توان سرزمین (نقشه طبقه بندی اراضی یا کاربری)
۲۱۱	فصل چهاردهم
۲۱۱	آمایش سرزمین: تعیین اولویت کاربری ها
۲۱۲	۱۴-۱- اطلاعات اقتصادی اجتماعی مورد نیاز برای تعیین اولویت
۲۱۵	۱۴-۲- روش کیفی تعیین اولویت
۲۱۷	۱۴-۳- روش کمی تعیین اولویت
۲۱۹	۱۴-۴- استفاده چند جانبه

پیشگفتار چاپ سوم

از چاپ اول کتاب شالوده آمایش سرزمین چهار سال و اندی می‌گذرد. برای نگارنده بسیار خوشحال کننده و موجب امیدواری است که مطالب نگاشته شده توانسته است در عین گره‌گشایی مشکلات برخی از ارگانهای اجرایی، دستورالعملی برای برنامه‌ریزی منطقه‌ای کشور باشد. در نظر داشتم که چاپ دوم را با تجدید نظری که در ارقام، زمانها و فرآیندهای یاد شده در کتاب، به خاطر تحولات پیش آمده در امر توسعه ایران و جهان، به عمل آورده‌ام منتشر نمایم. اما به واسطه ناتمام ماندن کار تجدید نظر و به خاطر استقبالی که شده است، چاپ دوم به همان صورت چاپ اول منتشر شد تا مشتاقان بتوانند در این وانفسای بازار سیاه کتاب از سهمیه دولتی بهره‌مند شوند.

به هر حال چاپ سوم با تجدید نظر کلی به دانش‌پژوهان تقدیم می‌گردد که در آن به طور روشن تر روابط بین برنامه‌ریزی منطقه‌ای - برنامه‌ریزی ملی - برنامه‌ریزی کالبدی - طرح جامع سرزمین - آمایش سرزمین و توسعه پایدار و درخور تشریح شده است. ناگفته نماند که تمامی مفاهیم یادشده از فرآیند مدیریت همگن پیروی می‌نمایند که می‌توان این فرآیند را که منجر به تعیین و نقشه‌سازی یگانهای برنامه‌ریزی و مدیریت همگن در سرزمین / محیط زیست خواهد شد به صورت کلی زیر نمایان ساخت که در این کتاب به آن صورتی اشاره شده است:

شناسائی منابع ← تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی منابع ← ارزیابی منابع ← برنامه‌ریزی راهبردی منابع ← طرح‌ریزی منابع ← مدیریت منابع همگن

مجید مخدوم

استاد دانشگاه تهران